

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Дракохруст Тетяна Вікторівна
докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри теорії права та конституціоналізму Західноукраїнського національного університету;

Петренко Вадим Андрійович
*здобувач вищої освіти юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ВПЛИВ EES НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ ОСІБ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Свобода пересування осіб є одним із ключових досягнень європейської інтеграції. Вона закріплена у Договорах Європейського Союзу та Хартії основних прав ЄС. Завдяки цьому громадяни держав-членів мають можливість безперешкодно подорожувати, працювати чи навчатися на території Європейського Союзу.

Водночас сучасні виклики – зростання міграційних потоків, нелегальна міграція, тероризм та транскордонна злочинність – спонукають ЄС до пошуку балансу між відкритістю кордонів і забезпеченням безпеки громадян. Саме у цьому контексті впроваджується нова цифрова система – Entry/Exit System (EES).

Система в'їзду/виїзду (EES) – це автоматизована ІТ-система для реєстрації громадян третіх країн, які здійснюють короткострокові подорожі до ЄС, кожного разу під час перетину зовнішніх кордонів держав-членів [1].

Разом із тим функціонування EES супроводжується низкою викликів, серед яких:

- захист персональних даних;
- забезпечення кібербезпеки;
- технічні труднощі впровадження;
- адаптація системи для осіб похилого віку;
- ризик подвійних стандартів;
- людський фактор.

Для ефективного запровадження EES недостатньо лише технічного запуску. Важливо забезпечити належний рівень поінформованості громадян щодо користування новою системою. Це може бути досягнуто шляхом проведення широких інформаційних кампаній у ЗМІ та мережі Інтернет; розроблення детальних інструкцій у консульствах і візових центрах; надання консультацій на пунктах пропуску; якісної підготовки персоналу для допомоги подорожувальникам без цифрових навичок.

Формально система EES не обмежує свободу пересування, а лише змінює механізм її реалізації. Для громадян ЄС та країн Шенгенської зони новація практично непомітна, тоді як для громадян третіх країн EES виступає своєрідним «електронним паспортом перебування», який визначає рамки законного перебування в ЄС.

Таким чином, спостерігається спроба Європейського Союзу досягти балансу між свободою пересування та безпекою: свобода переміщення зберігається, проте здійснюється під більш суворим контролем.

Громадянам України доцільно заздалегідь ознайомитися з новими правилами перетину кордону, щоб уникнути можливих непорозумінь. Зокрема, для короткострокових подорожей до ЄС необхідно мати:

- біометричний закордонний паспорт (або звичайний паспорт разом із візою);
- туристичне страхування;
- документи, що підтверджують мету поїздки (бронювання готелю, квитки,

фінансове забезпечення тощо) [2].

Упровадження EES формує нову цифрову модель реалізації свободи пересування, що відповідає сучасним викликам безпеки та технологічного розвитку. Основне завдання Європейського Союзу полягає у збереженні балансу між дотриманням прав людини, забезпеченням національної безпеки та доступністю системи для всіх категорій громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. An official website of the European Union. *What is the EES?* URL: <https://travel-europe.europa.eu/ees/what-is-the-ees> (дата звернення 21.10.2025)
2. Visit Ukraine Today. *The EU is introducing the EES Entry/Exit System: new rules for entering and leaving Europe in 2025.* URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/6501/the-eu-is-introducing-the-ees-entryexit-system-new-rules-for-entering-and-leaving-europe-in-2025> (дата звернення 21.10.2025)

Ключові слова: біометричні технології, EES, міграція, права людини, Європейський Союз, свобода пересування, прикордонний контроль.

Key words: biometric technologies, EES, migration, human rights, European Union, freedom of movement, border control.

Вишнякова Анна Олегівна

голова ГО «LingvaLexa», юристка у сфері міжнародного кримінального права

Димов Кирило Борисович

доктор філософії з міжнародного права

ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЯКІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ПРОПАГАНДОЮ

Після початку широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України 24 лютого 2022 року основний ресурс та увага правоохоронних органів України були закономірно спрямовані на забезпечення відповідальності за насильницькі злочини, вчинені на території України. Йдеться, передусім, про невибіркові обстріли цивільних об'єктів, жорстоке поводження з військовополоненими, катування, сексуальне насильство, умисні вбивства цивільних осіб та інші грубі порушення міжнародного гуманітарного права. Про системність роботи українських правоохоронців свідчать, зокрема, регулярні звіти Офісу Генерального прокурора, у яких узагальнюється поточний стан розслідування воєнних злочинів та координація діяльності відповідних органів [1].

В той самий час поряд із цими очевидними й пріоритетними напрямками роботи існує й інша категорія злочинів, яка тривалий час залишалася радше на периферії уваги як практичної діяльності правоохоронців, так і науково-методичного забезпечення. Мова про злочини, пов'язані з пропагандою в рамках збройного конфлікту, які відіграють надважливу роль у формуванні готовності до вчинення найтяжчих міжнародних злочинів і виправдовування та легітимізації агресії в суспільній свідомості.

Цю загрозу давно усвідомлено й на рівні міжнародного права прав людини. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права не лише дозволяє державам обмежувати висловлювання, що завдають шкоди іншим (ст. 19(3)), але й прямо зобов'язує забороняти пропаганду війни (ст. 20), визнаючи її потенційно руйнівною для таких базових

Секція № 9

Міжнародні універсальні механізми захисту прав людини

КАНЄНБЕРГ-САНДУЛ О.К.

Особливості міжнародно-правового регулювання статусу українських біженців в Європейському Союзі.....183

ФАСІЙ А.В.

Міжнародно-правові засади розроблення стратегій психічного здоров'я у післявоєнний період.....185

ЧЕРНЯВСЬКИЙ М.В.

Миротворчі операції ООН і забезпечення норм міжнародного гуманітарного права та прав людини у період збройних конфліктів.....188

БУГАЄЦЬ А.С.

Сучасні тенденції міжнародно-правового регулювання інтелектуальної власності.....191

Секція № 10

Захист прав людини в інформаційній сфері: сучасні виклики

ДРАКОХРУСТ Т.В., КРАВЕЦЬ А.А.

Перспективи розвитку біометричних технологій у сфері міграції (EES): виклики для права та суспільства.....194

ДРАКОХРУСТ Т.В., ПЕТРЕНКО В.А.

Вплив EES на свободу пересування осіб у Європейському Союзі.....196

ВИШНЯКОВА А.О., ДИМОВ К.Б.

Особливості доказування злочинів, які пов'язані із пропагандою.....197

ГРАБИНСЬКИЙ М.І.

Цифрові права людини: еволюція, виклики та перспективи правового регулювання....201

ГРУШКО М.В.

Кіберпростір як нова сфера збройного протистояння: міжнародно-правові виклики....204

ВОЙТОВИЧ П.П.

Право на правду та інформаційні права людини: постановка проблеми.....206

БОНДАРЬ О.В.

Адміністративні процедури доступу до публічної інформації як елемент належного врядування.....208

ОМЕЛЬЧЕНКО І.І.

Співвідношення принципу пропорційності з принципами міжнародного гуманітарного права.....211